

Taal leerlingen Fivelcollege Delfzijl bijgespijkerd

Het Fivelcollege in Delfzijl heeft een nieuw wapen in de strijd gegooit om taalachterstanden te voorkomen. Het project Taalonderwijs in Ontwikkeling (TiO) spijkt leerlingen van havo en atheneum op alle fronten bij.

Door Frank von Hebel

DELFSIJL ■ TiO heet hij. En hij is de grote vriend van iedere leerling op het Fivelcollege in Delfzijl die op een tekst zit te ploeteren. TiO is een soort handboek schrijven en stijlgids tegelijk. Een vriendelijke criticus die over je schouder meekijkt.

De regio Delfzijl is een zogeheten taalzwak gebied. Maar dat is niet dé reden waarom het Fivelcollege vorig

jaar als enige school in de provincie met het project Taalonderwijs in Ontwikkeling is gestart. Leerlingen schrijven meer en het computerprogramma TiO staat ze met raad en daad terzijde.

Leraressen Nederlands Pieta Ettema en Roella Blankers van het Fivelcollege hebben TiO omarmd. "De correctiedruk was heel hoog. Toen we alles nog zelf nakeken hadden we misschien vijftien minuten voor elke tekst", vertelt Ettema. "Leerlingen schreven jaarlijks vier grote teksten per jaar. Als dan bijvoorbeeld de inleiding van een boek niet heel spannend is, is het heel moeilijk dat uit te leggen. 'Het is niet boeiend' is nou niet bepaald een goe-

de richtlijn. We hebben niet echt de tijd ze daarbij te helpen."

En daar komt TiO om de hoek kijken. De leerlingen schrijven nu elke week een tekst. Het programma omvat tal van zogeheten hulpknoppen. Als een leerling bijvoorbeeld over een ramp moet schrijven en hij denkt 'ramp? Wat is een ramp? Waar moet ik beginnen?' dan geeft TiO hem het advies 'Maak van een mug een olifant'. Verder helpt TiO de schrijver ook met stijl, grammatica en spelling. Ettema: "Ook de zelfredzaamheid van de leerling wordt

vergroot." Tiddo Bos (15) uit 4 atheneum heeft er nu drie lessen TiO op zitten. "Grammatica en spelling zijn nooit mijn

sterke punten geweest. En ik vind het moeilijk mijn gedachten onder woorden te brengen. Maar die hulpknoppen helpen je wel op weg." Laura Wilkedesouza (13) uit 2 atheneum kruipt juist graag achter het toetenbord.

"Die hulpknoppen brengen je op goede ideeën."

TiO is nu alleen voor leerlingen uit de klassen 1, 2, 4 en 5 van havo/atheneum. Blankers: "Volgend jaar willen we ook in de klassen 3 beginnen."

'Voorkakelen van een boekje helpt niet'

Oud-leraar Ad Bok (1942) is de geestelijk vader van TiO. "Ik raakte er al heel vroeg in mijn loopbaan van overtuigd dat dertig leerlingen niets leren als ik een boekje sta voor te kakelen. Ik heb 12,5 jaar van mijn leven aan de ontwikkeling van TiO gewijd. Het werd 2,5 jaar geleden voor het eerst op een school gebruikt.

Nu werken iets meer dan honderd scholen met TiO. Veel collega's achtten het voor onmogelijk het onderwijs in schriftelijke taalvaardigheid aan een computer te koppelen. Schrijfvaardigheid is vaak een stiefkindje. Leraren hebben nauwelijks de tijd al die teksten grondig te bespreken."